

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ:

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 1995

Συντρόφισσες, σύντροφοι, όταν ιδρύθηκε το ΠΑΣΟΚ, τα άμεσα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας ήταν η λειτουργία της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και η ίση μεταχείριση των πολιτών. Σήμερα τα κύρια θέματα των πολιτικών αναμετρήσεων είναι διαφορετικά. Προκύπτουν από τη διεθνοποίηση των οικονομικών συναλλαγών, την ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τις νέες διεθνείς σχέσεις, την ανάγκη επαναπροσδιορισμού του ρόλου του κοινωνικού κράτους.

Τα νέα προβλήματα, οι νέες κοινωνικές συνθήκες, απαιτούν νέες οργανωτικές μορφές. Το ΠΑΣΟΚ όμως είναι συνδεδεμένο με παραδοσιακές πρακτικές: Το συγκεντρωτισμό, το κομματικό μέλος-οπαδό και όχι ενεργό πολίτη, την άρνηση του προγραμματισμού και της ειδικής γνώσης, την ξύλινη γλώσσα.

Η Συνδιάσκεψη έχει σκοπό να δημιουργήσει ένα νέο ΠΑΣΟΚ, σύγχρονο, δημοκρατικό, με συλλογικές λειτουργίες και κοινωνική ευθύνη, ένα ΠΑΣΟΚ που μπορεί να εφαρμόσει στη σημερινή εποχή τις αξίες του σοσιαλισμού. Η Συνδιάσκεψη όμως αντιμετωπίστηκε από το ίδιο το ΠΑΣΟΚ μέσα από δυο διαφορετικές σκοπιές. Κατά την πρώτη, το ΠΑΣΟΚ δεν έχει ιδιαίτερο πρόβλημα. Το επιβεβαίωσε η τελευταία εκλογική επιτυχία και η μέχρι σήμερα κυβερνητική πορεία. Τα προβλήματα προέρχονται από άκαιρες προσωπικές πολιτικές επιδιώξεις.

Στη Συνδιάσκεψη θα πρέπει να εξετάσουμε το οργανωτικό μας σχήμα, να κάνουμε τις κάποιες αλλαγές που είναι αναγκαίες, προπαντός όμως να επιβεβαιώσουμε τη μέχρι σήμερα πορεία μας. Η Συνδιάσκεψη θα πρέπει να είναι έτσι μια άποψη Συνδιάσκεψη επιβεβαίωσης.

Κατά τη δεύτερη άποψη που είναι και δική μου άποψη, το ΠΑΣΟΚ συναντά έντονα πρόβλημα. Η οργανωτική του μορφή και η πολιτική του δεν έχει προσαρμοστεί στις εξελίξεις. Χάνει απήχηση, κύρος, πειθώ. Η Συνδιάσκεψη θα πρέπει να είναι η κίνηση αναδιοργάνωσης και ανανέωσης. Αποδείξεις για τα προβλήματα που υπάρχουν, υπάρχουν πολλές.

Οι τοπικές Οργανώσεις όπως ξέρουμε όλοι, υπολειτουργούν. Τα μέλη δεν προσέρχονται ή αποχωρούν. Στη ζωή του Κόμματος δε συμμετέχουν όσοι συμμετέχουν ενεργά στην παραγωγική διαδικασία. Οι ενεργές δημιουργικές δυνάμεις του έθνους μας, δε συμμετέχουν στο ΠΑΣΟΚ, αδιαφορούν. Το Κόμμα ελάχιστη απήχηση έχει στη νεολαία.

Βρισκόμαστε εδώ και καιρό, σε αδυναμία να διαμορφώσουμε καινούριες πολιτικές και ιδέες. Το Κόμμα μοιάζει χωρίς φαντασία μακριά από αναζητήσεις, χωρίς την ανάγκη να διαγράψει νέους στόχους. Οι όποιες προσπάθειες να διαμορφώσουμε προγραμματικές κατευθύνσεις δεν είχαν και ιδιαίτερη επιτυχία. Η κίνηση των ιδεών στην κοινωνία πραγματοποιείται παράλληλα με εμάς και έξω από εμάς.

Τέλος, ο τρόπος λήψης αποφάσεων γίνεται όλο και πιο αδιαφανής. Έχουν δημιουργηθεί κυκλώματα παράλληλα προς τα Όργανα. Υπάρχουν ερωτηματικά αν όσοι παίζουν ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής μας, έχουν και τη νομιμοποίηση γι' αυτό.

Χρειάζεται λοιπόν αντί να εκδηλώσουμε την αυτοϊκανοποίησή μας, να επιδιώξουμε εδώ στη Συνδιάσκεψη την ανανέωση του Κόμματος.

Οι δυο παραπάνω διαφορετικές αντιλήψεις, καθόρισαν και τη στάση απέναντι στην πορεία και την προετοιμασία για τη Συνδιάσκεψη. Η πρώτη άποψη της επικύρωσης αντιλαμβανόταν την πορεία προς τη Συνδιάσκεψη ως μια τυποποιημένη διαδικασία, όμοια με κείνη που έχει κάνει πολλές φορές το ΠΑΣΟΚ σύμφωνα με ένα χρονοδιάγραμμα, ώστε να ολοκληρωθούν τα πράγματα. Ο στόχος της προετοιμασίας ήταν κυρίως διαδικαστικός: Να γίνει η Συνδιάσκεψη. Τα αποτελέσματα νομιμοποιούνται από το γεγονός ότι έγινε.

Η προετοιμασία δυστυχώς ακολούθησε αυτή την πορεία. Είχε το χαρακτήρα οργανωτικής γυμναστικής. Εμείς αντιλαμβανόμασταν την προετοιμασία της Συνδιάσκεψης, ως μια διαδικασία η οποία θα επέτρεπε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα στην ουσία τους. Η διαδικασία θα έπρεπε να οδηγήσει σε εκτεταμένη συζήτηση ανάμεσα στα μέλη και εκείνους που ψηφίζουν το Κόμμα, ανάμεσα στα μέλη και στην κοινωνία, ανάμεσα στις Οργανώσεις σε οριζόντιο επίπεδο και όχι μόνο κάθετα, ανάμεσα σε όλους οι οποίοι συμμετέχουν στο πολιτικό γίγνεσθαι στο χώρο της Αριστεράς.

Όταν συζητούν μόνο εκείνοι οι οποίοι κρατούν κλειστές τις τοπικές Οργανώσεις, όταν συζητά το Κόμμα ερήμην των κοινωνικών κινήματων για να ενταχθούν τα κοινωνικά Κινήματα, όταν συζητάμε χωρίς εκείνους οι οποίοι θέλησαν να δημιουργήσουν θεματικές Οργανώσεις και δεν μπόρεσαν να δημιουργήσουν θεματικές Οργανώσεις και έμειναν απ' έξω, όταν η Κεντρική Επιτροπή δε συζητά το πως θα διοργανωθεί, είναι φυσικό ότι δεν πρόκειται να αλλάξει τίποτα.

Σε μια Συνδιάσκεψη η οποία αναζητά νέους τρόπους οργάνωσης, η αναζήτηση νέων λύσεων είναι κεντρικό στοιχείο, η διαδικασία του προβληματισμού, η ίδια η διαδικασία λύνει προβλήματα. Η διεύρυνση της επικοινωνίας συνεισφέρει σε λύσεις. Η πορεία προς το στόχο, το ταξίδι στο στόχο δίνει τις αναγκαίες εμπειρίες. Ο τρόπος με τον οποίον συνέρχεται η Συνδιάσκεψη είναι πιστοποίηση αδυναμίας. Η αιτία;

Κύριο ζητούμενο της Συνδιάσκεψης αποτέλεσε η διατήρηση εσωκομματικών ισορροπιών. Το ζητούμενο όμως είναι διαφορετικό, είναι ανάδειξη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε, η ανάπτυξη ενός σοβαρού διαλόγου, προκειμένου να ξεπεράσουμε τα προβλήματα και η καθιέρωση ενός νέου μοντέλου λειτουργίας που θα εξασφαλίσει τη διασύνδεση του ΠΑΣΟΚ με τις ζωντανές δυνάμεις της κοινωνίας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, μπορούμε ακόμα να διορθώσουμε τα πράγματα. Να δούμε τη Συνδιάσκεψη ως απαρχή ενός διαλόγου, να δούμε το εισηγητικό πλαίσιο της Κεντρικής Επιτροπής ως μια πρόταση που θα είναι αφετηρία για περαιτέρω αναζήτηση, να εργαστούμε για την εξειδίκευση, την εφαρμογή των κατευθύνσεων ώστε να προχωρήσουμε στην ανανέωση στην πράξη.

Η ανανέωση και ο εκσυγχρονισμός του Κόμματος δεν μπορεί παρά να είναι αποτέλεσμα μιας μακράς διαδικασίας, μιας διαρκούς διαδικασίας. Αυτή θα πρέπει να είναι η απάντησή μας στη στατική αντίληψη των διαδικασιών που πραγματοποιούνται για την επιβεβαίωση του υπάρχοντος και θα αναφέρω μερικά σημεία, έξι σημεία, όπου θα πρέπει να επικεντρώσουμε την προσοχή μας:

Πρώτα η σύνδεση του Κόμματος με την κοινωνία. Ο ενεργός πολίτης; ο πολίτης που επιδιώκει συμμετοχή και ευθύνη που συναισθάνεται τα κοινωνικά προβλήματα και θέλει την αντιμετώπισή τους, δεν συμμετέχει σήμερα στην Οργάνωση. Έχει αποστασιοποιηθεί. Πρέπει να τον εντάξουμε στην προσπάθειά μας. Οι σημερινές προσανατολισμένες στη νομή της εξουσίας Οργανώσεις πρέπει να μετατραπούν σε Οργανώσεις πολιτών συνδεδεμένες με την κοινωνία.

Οι θεματικές Οργανώσεις, οι Οργανώσεις ειδικών στόχων, η σύνδεση με Οργανώσεις και Κινήματα που δραστηριοποιούνται για κοινωνικά προβλήματα που μας ενδιαφέρουν είναι τρόποι να ανοίξουμε το Κίνημα και να εντάξουμε τις ζωντανές δυνάμεις της κοινωνίας. Πρέπει να βρούμε πως.

Το δεύτερο: Η επεξεργασία της πολιτικής μας. Όλοι λέμε ότι η κυβέρνηση δεν εφαρμόζει αυτά που επαγγέλθηκε το Κόμμα και έχουμε εξετάσει στα σοβαρά ποτέ πως επαγγέλθηκε κάτι το Κόμμα; Υπήρχε μια διαδικασία στην Κεντρική Επιτροπή η οποία οδήγησε στη λήψη αποφάσεων, σε επικυρωμένα προγράμματα και αν όχι προγράμματα γιατί αυτά είναι λεπτομερειακά και υπερδεσμεύουν, σε φακέλους οι οποίοι να έχουν συζητηθεί; Υπήρξαν Επιτροπές της Κεντρικής Επιτροπής όπου εκπροσωπούνται

όλοι οι ενδιαφερόμενοι που κατέληξαν σε ένα συμπέρασμα; Τι κάναμε συνήθως;

Αναθέσαμε σε μια ομάδα η οποία εργάζεται σε έναν ορισμένο χώρο, τους εκπαιδευτικούς, τους γιατρούς για παράδειγμα, να εκπονήσουν την εκπαιδευτική πολιτική ή την πολιτική υγείας, αλλά είναι η πολιτική υγείας θέμα μόνο των γιατρών; Είναι η πολιτική παιδείας θέμα μόνο των εκπαιδευτικών;

Η διαδικασία την οποία ακολουθήσαμε, ήταν να αναθέσουμε στους ενδιαφερόμενους και να μην υπάρχουν επικυρώσεις από τα Όργανα και επιπρόσθετα θέλω να πω δεν υπήρξαν ποτέ οικονομικές μελέτες για τις προτάσεις τις οποίες κάναμε.

Χρειάζεται λοιπόν μια άλλη λειτουργία της Κεντρικής Επιτροπής, οι τομείς πολιτικής τους οποίους αναφέρει η εισήγηση; είναι ένας τρόπος, αλλά πρέπει να την πραγματοποιήσουμε την άλλη διαδικασία, ώστε η Κεντρική Επιτροπή στα καθοδηγητικά όργανα να καθορίζουν την πολιτική του κόμματος.

Τρίτον: η ποιότητα των στελεχών μας. Κανένα κοινωνικό σύστημα ή υποσύστημα δεν μπορεί να επιβιώσει στο χρόνο χωρίς μέριμνα αναπαραγωγής του στελεχιακού του δυναμικού. Η σχολή στελεχών που είχαμε υποσχεθεί ποτέ δεν έγινε, γιατί η επιμόρφωση, οι ανοιχτές συζητήσεις είναι σπάνιο πράγμα.

Πρόσφατα έγινε μια επιμόρφωση στο ΠΑΣΟΚ, σε συνεργασία με ένα σοσιαλιστικά κόμματα. Ήταν θέμα αν πήγαν 3 ή 4 στελέχη. Όμως, πώς μπορούμε να κάνουμε ένα κόμμα το οποίο να μην προσέχει μονάχα την τεχνοκρατική επάρκεια αλλά και την πολιτική, τη διευθυντική και κυρίως την ανθρώπινη επάρκεια, να ξέρουμε ποιά στελέχη έχουμε, αν μπορούν να αποδώσουν, πού μπορούν να αποδώσουν και να δημιουργήσουμε τις δυνατότητες να αυξήσουμε τις ικανότητές τους.

Τέταρτον: η λειτουργία της Κοινοβουλευτικής Ομάδος. Η αντίληψη του συγκεντρωτισμού διαπνέει το σύνολο της λειτουργίας της Κοινοβουλευτικής Ομάδος. Το αποτέλεσμα είναι να μην διαβουλευεται, να μην επεξεργάζεται πολιτική. Τον καθοριστικό λόγο στην οργάνωση και λειτουργία της Κοινοβουλευτικής Ομάδος πρέπει να έχει το προεδρείο, που η ίδια η Κοινοβουλευτική Ομάδα εκλέγει.

Περιφερειακή διάσταση: οι τομείς της Κεντρικής Επιτροπής αποδείχτηκαν κατ' εξοχήν όργανα συγκεντρωτικών λειτουργιών. Και ξέρουμε όλοι πώς συντίθενται. Επιλέγονται κάποιοι, ιδίως από το Λεκανοπέδιο Αττικής, με την ιδέα ότι πρέπει να υπάρχει ένας μηχανισμός για να περνάνε γραμμές.

Οι τομείς πρέπει να ανασυγκροτηθούν με βάση τις αρχές της περιφερειακής αποκέντρωσης και της οριζόντιας διασύνδεσης των περιφερειακών οργανώσεων. Λέμε όλοι, η Βόρειος Ελλάδα είναι η πρωμετωπίδα για να προχωρήσουμε προς τα Βαλκάνια.

Η Βόρειος Ελλάδα θα παίξει έναν τεράστιο ρόλο μελλοντικά. Η οργάνωσή μας στη Βόρειο Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να καθορίσει τα ίδια της τα πράγματα; Έχει τη δυνατότητα να διαμορφώσει πολιτικές για το χώρο ή εξαρτάται από το κέντρο;

Η απάντηση είναι ότι σε πολύ μεγάλο βαθμό εξαρτάται από το κέντρο. Πρέπει να προχωρήσουμε στα περιφερειακά όργανα. Και τελευταίο σύντροφοι είναι το ενιαίο κέντρο άσκησης πολιτικής. Αποφασίσαμε στο Συνέδριο ρυθμίσεις για τη λειτουργία του Εκτελεστικού Γραφείου. Δεν βελτίωσαν τη λειτουργία του, γιατί το πρόβλημα του Εκτελεστικού Γραφείου δεν είναι οργανωτικό, είναι κατ' εξοχήν πολιτικό.

Δεν πρόκειται να λυθεί αν δεν επικρατήσει η πολιτική βούληση να είναι το αποφασιστικό πολιτικό όργανο, να υπάρχει στενή συνεργασία και σύνδεση μεταξύ Προέδρου και Εκτελεστικού Γραφείου και να μην υπάρχουν στην πράξη παράλληλες και υπέρτερες του Εκτελεστικού Γραφείου εξουσίες; Και σήμερα υπάρχουν.

Πρέπει να υπάρχει το ενιαίο κέντρο διαμόρφωσης πολιτικής. Καμιά οργανωτική αλλαγή δεν πρόκειται να εξασφαλίσει το ενιαίο κέντρο. Το ενιαίο κέντρο εξαρτάται από την πίεση που θα ασκήσουμε εμείς όλοι, το κλίμα που θα δημιουργήσουμε, την πολιτική βούληση που θα έχουμε.

Αιτία της σημερινής δυσλειτουργίας ήταν και είναι ένας συγκεντρωτισμός που οδηγεί σε υπερεξουσίες της κορυφής και στην ελαχιστοποίηση του ρόλου και της συμμετοχής εκείνων που δεν εντάσσονται στην ηγετική ομάδα.

Η έκταση που παίρνει η διαδοχολογία είναι αποτέλεσμα αυτού του συγκεντρωτισμού, είναι αποτέλεσμα του αρχηγισμού, το κύριο και σημαντικό μέσα σ' αυτό το κλίμα είναι τα πρόσωπα, αλλά δεν είναι το κύριο σημαντικό στην πολιτική και στη ζωή μας τα πρόσωπα.

Το κύριο και σημαντικό είναι οι πολιτικές, οι κατευθύνσεις, οι αξίες, προς τα πού πορευόμαστε. Ο αρχηγισμός στρέφει τη συζήτηση σε λάθος κατεύθυνση. Δημιουργεί ένα κλίμα ματαιότητας πρωτοβουλιών. Τι να κάνουμε; Αλλού αποφασίζονται.

Δημιουργεί ένα κλίμα ματαιότητας πολιτικής, επιβάλλει τη συμμόρφωση, οδηγεί στην αδιαφορία. Η διαδοχολογία δεν οφείλεται μονάχα, όπως ακούστηκε, σε λάθος εκτιμήσεις. Όταν για δεκαετίες η ζωή ενός κόμματος είναι στενά συνδεδεμένη με το πρόσωπο ενός αρχηγού,

παρουσιάζεται πρόβλημα, όταν είναι ορατό ότι ο αρχηγός δεν μπορεί επ' άπειρον να παίζει το ρόλο που παίζει.

Το νέο ΠΑΣΟΚ γι' αυτό, αν θέλουμε να λειτουργήσει δημοκρατικά, αν θέλουμε να έχει μέλλον δεν πρέπει να είναι αρχηγικό. Το ΠΑΣΟΚ θα είναι πλειοψηφικό ρεύμα εξουσίας που θα εγγυάται τη διακυβέρνηση της χώρας, όταν θα μπορέσει να έλξει τους ενεργούς πολίτες, όταν κινητοποιήσει τις παραγωγικές δυνάμεις και αναπτύξει νέες ιδέες.

Υπάρχει σήμερα διαδεδομένη η αμφιβολία για τις δυνατότητες του κόμματος. Τα μέλη θεωρούν αβέβαιο αν θα μπορέσουν να έχουν μελλοντικά καθοριστική παρουσία στις εξελίξεις της ελληνικής κοινωνίας. Το ΠΑΣΟΚ είναι όμως ακόμη το μόνο κόμμα που έχει τις κοινωνικές και πολιτικές προϋποθέσεις να καθοδηγήσει τη χώρα στη σημερινή μεταβατική περίοδο ένταξης στη διεθνή κοινωνία.

Είναι ακόμη το μόνο κόμμα που έχει την ιδεολογία, τη δημοκρατική και κοινωνική ευαισθησία για να καθορίσει κατευθύνσεις που θα εξασφαλίσουν μια πιο ανθρώπινη κοινωνία. Για να πετύχουμε πρέπει να αλλάξουμε όμως τις πελατειακές νοοτροπίες, το συγκεντρωτισμό, τις συντηρητικές πρακτικές, να συναισθανθούμε την κοινωνική μας ευθύνη, το χρέος μας να αλλάξουμε τις λειτουργίες της κοινωνίας, να αρνηθούμε τη διαχείριση για όφελός μας, τη νομή της εξουσίας.

Επίκεντρο της πολιτικής πρέπει να είναι τα ευρύτερα κοινωνικά συμφέροντα, η ισχυρή Ελλάδα, η προώθηση της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της βελτίωσης της ποιότητας ζωής, χωρίς δισταγμούς και αμφιταλαντεύσεις.

Χρειαζόμαστε μια εθνική αναπτυξιακή προοπτική στρατηγική. Στοιχεία της είναι η οικονομική μεταρρύθμιση, η διοικητική αναμόρφωση, μια νέα αντίληψη στις διεθνείς μας σχέσεις και νέοι στόχοι για το κοινωνικό κράτος. Εθνική προοδευτική στρατηγική σημαίνει άλλους δρόμους που μας ανοίγουν περισσότερες δυνατότητες.

Στο επίκαιρο ερώτημα της στάσης μας απέναντι στους εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για παράδειγμα, η απάντηση δεν μπορεί να είναι από εμάς ο απομονωτισμός. Η απάντηση είναι η ενεργητική παρουσία με άποψη, η επικοινωνία στην οποία θα επισημάνουμε τις θέσεις μας, τη συμβολή μας.

Πρέπει να γίνουμε συμπρωταγωνιστές με μακροπρόθεσμη στρατηγική. Δεν έχουμε κανένα λόγο να κάνουμε ό,τι θέλουν οι άλλοι αλλά έχουμε κάθε λόγο να εξηγούμε τι θέλουμε, να είμαστε παρόντες, να προβάλουμε προτάσεις, να έχουμε παρουσία. Έτσι μονάχα κερδίζεται ένας ρόλος συμμετοχής και καθορισμού των εξελίξεων.

Όσον αφορά την κοινωνική πολιτική η απάντηση δεν είναι η

επιστροφή στο κράτος παροχών και στις συντεχνιακές πολιτικές, να βοηθήσουμε τη μία ή την άλλη ομάδα. Η απάντηση είναι η κοινωνική δικαιοσύνη, η ανακατανομή του εισοδήματος και του πλούτου. Η απάντηση είναι γενικές πολιτικές, γενικοί μηχανισμοί οι οποίοι οδηγούν στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής που δημιουργεί την τεράστια κοινωνική ανισότητα, τον τερματισμό της εκμετάλλευσης του καταναλωτή, στην ισότητα, στην κοινωνική ασφάλιση σε γενικά και όχι ειδικά συστήματα κοινωνικής πρόνοιας.

Χρειάζεται να δούμε και την άλλη πολιτική. Κατά την προετοιμασία της Συνδιάσκεψης κυριάρχησε το ερώτημα αν τα όσα αποφασίσουμε μπορούν να εξασφαλίσουν την ενότητα του Κινήματος. Η ενότητα είναι μια λέξη πολυχρησιμοποιημένη, ιδίως από εκείνους που δυσπιστούν στην άλλη γνώμη, στην ιδιαιτερότητα και στην πρωτοβουλία.

Η ενότητα δεν σημαίνει συγκεντρωτισμό. Η ενότητα δεν είναι συνώνυμη της ομοιομορφίας. Η ενότητα δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα σιωπής. Η ενότητα δεν προκύπτει από στασιμότητα. Προκύπτει, αντίθετα, από δημιουργική επικοινωνία, διάλογο μεταξύ των διαφορετικών απόψεων, διαδικασίες συμμετοχής οι οποίες συνθέτουν τις διαφορετικές γνώμες.

Προϋποθέτει η ενότητα αποδοχή διαφορετικών αντιλήψεων και αποδοχή της ανάγκης συνθέσεων. Το ΠΑΣΟΚ βεβαίως δεν μπορεί να είναι λέσχη συζητήσεων. Πρέπει να είναι δημιουργική δύναμη δράσης. Αλλά η δημιουργικότητα και η δράση προκύπτουν από απόψεις και συνθέσεις.

Η ενότητα απαιτεί νέες ιδέες, διαδικασίες οι οποίες δεν περιθωριοποιούν αλλά εντάσσουν, απαιτεί κίνηση. Η εμπειρία από τη ζωή των κομμάτων και των κοινωνικών οργανισμών δείχνει ότι η πορεία της φθοράς και διάσπασης αρχίζει όταν αρχίζει η λογική της ομοιομορφίας, των καταναγκασμών, της διατήρησης του υπάρχοντος.

Χρέος μας είναι να επιδιώξουμε ένα ζωντανό ΠΑΣΟΚ, ένα ΠΑΣΟΚ συνδεδεμένο με την κοινωνία, ένα ΠΑΣΟΚ ενωμένο, ένα ΠΑΣΟΚ το οποίο ενώνεται μέσα από αναζήτηση, προβληματισμό, δημιουργικότητα. Ξέρω ότι οι αλλαγές οι οποίες προτείνονται δεν πρόκειται να εξασφαλίσουν οπωσδήποτε μια διαφορετική λειτουργία του Κινήματος, χωρίς να αλλάξουν οι πολιτικές προϋποθέσεις που οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση.

Η μέχρι σήμερα λειτουργία του ΠΑΣΟΚ ακολούθησε, όπως ξέρουμε, το πρότυπο του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού. Το πρότυπο αυτό λειτουργεί πια αρνητικά σε μια κοινωνία της οποίας το κυρίαρχο γνώρισμα είναι η επιδίωξη να επεκταθεί η ελευθερία πρωτοβουλιών και ιδέων, η κριτική στάση του πολίτη, οι έλεγχοι των εξουσιών και ο περιορισμός των καταναγκασμών.

Πρέπει να τα επιδιώξουμε αυτά. Δηλαδή η ελευθερία

πρωτοβουλιών, ιδεών, η κριτική στάση του πολίτη, οι μεγαλύτερες πρωτοβουλίες, γιατί έτσι μονάχα το κόμμα μας θα γίνει έκφραση του λαού, έτσι μονάχα το κόμμα μας θα είναι συνδεδεμένο με τις παραγωγικές και ζωντανές δυνάμεις και θα πάψει να είναι έκφραση επαγγελματιών της πολιτικής.

Τέλος, θέλω να πω δυο λόγια σε σχέση με τα όσα λέχθηκαν για τις κυβερνητικές διαφωνίες. Είχα δώσει τη γνώμη μου και τον περασμένο Νοέμβρη και θα επαναλάβω περίπου τα όσα είπα. Ο πρωθυπουργός είπε κάτι αυτονόητο. "Οποιος διαφωνεί με την κυβερνητική πολιτική πρέπει να παραιτείται". Ποιός μπορεί να διαφωνεί με μια τέτοια αρχή;

Είναι γνωστό ότι έχω παραιτηθεί και από υπουργός και από μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου αρκετές φορές όταν διαφώνησα. Ως υπουργός έχω συγκεκριμένη υποχρέωση. Να εργάζομαι με ελεύθερη κρίση και γνώμη για την πραγματοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής.

Δεν έχω υποχρέωση να μιλώ, να συμπεριφέρομαι, να σκέπτομαι όπως θέλουν άλλοι. Γνώμονάς μου πρέπει να είναι να επιτύχω την καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων της χώρας, να ανταποκριθώ στα προβλήματα που απασχολούν τον πολίτη.

Η ομοιομορφία και η σιωπή δεν είναι πάντα ο καλύτερος τρόπος. Οσον αφορά το ΠΑΣΟΚ θέλω να πω και πάλι ότι υπήρξα συνιδρυτής του το '74. Για 20 χρόνια τώρα με τη δουλειά μου, τα κείμενά μου, τις προτάσεις μου συνέβαλα στις ιδέες του, στους προβληματισμούς του, στη συζήτηση, αλλά και στην επιτυχία του. Εξασφάλιζα και εξασφαλίζω την ενότητα με τη δράση μου.

Κάποιοι θέλουν τώρα πάλι να αναδείξουν διαχωριστικές γραμμές μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Η προσφιλής τακτική των εχθρών και φίλων. Να δημιουργήσουν σύγχυση επικαλούμενοι σκευωρίες ή την απειλή της ενότητας. Όλοι αυτοί δεν προσφέρουν παρά εμπάθεια και εχθρούς εκεί που ούτε εχθροί χρειάζονται, ούτε εμπάθεια. Χρειάζεται ελευθερία, συζήτηση, σύνθεση.

Ο προβληματισμός, ο διάλογος, η επικοινωνία αποτελούν θεμελιώδεις εγγυήσεις για την ενότητα του ΠΑΣΟΚ, για τη δύναμη του κυβερνητικού έργου, για την ελκυστικότητα της κυβέρνησης, για την απήχυσή της, για το κύρος της, για τη συσπείρωση της κοινωνίας στα δημόσια πράγματα.

Ο προβληματισμός, ο διάλογος, η επικοινωνία χρειάζονται. Τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου και οι υπουργοί δεν είναι υπάλληλοι. Το ΠΑΣΟΚ έχει έναν ιστορικό ρόλο να παίξει. Το ΠΑΣΟΚ μπορεί να είναι συνέχεια του Κινήματος, που άλλαξε το πολιτικό σκηνικό στις δεκαετίες του '70.

Του Κινήματος που πραγματοποίησε το όραμα των δεκαετιών για ένα σοσιαλιστικό κίνημα, για τη νίκη της Αριστεράς, για τον τερματισμό της μονοκρατορίας της Δεξιάς, για την πολιτεία η οποία εκφράζει τα συμφέροντα των εργατών, των αγροτών και των μικρομεσαίων.

Το ΠΑΣΟΚ μπορεί να συνεχίσει αυτή την πορεία. Μπορεί να γίνει έκφραση της σύγχρονης Αριστεράς. Για να παίξει και μελλοντικά το ρόλο αυτό, για να είναι κυρίαρχο στις εξελίξεις πρέπει να ανανεωθεί. Προϋπόθεση είναι να συμμετέχουν οι ενεργοί πολίτες, οι πολίτες με κοινωνική ευθύνη.

Προϋπόθεση είναι να έχει ιδέες, νέες κατευθύνσεις, να είναι σύγχρονο, δημοκρατικό, με κοινωνική ευαισθησία, να είναι σοσιαλιστικό στην ουσία και όχι στον τύπο.